

Eski Antlaşma, Yeni Antlaşma

Giriş: Şabat Günü ve Modern Yanlış Anlayışlar

Günümüzde dini dünyada birçok kişi, Hristiyanların Şabat gününü mutlaka tutması gerektiğinde ısrar ediyor ve bunu genellikle Pazar günleri dinlenme günü olarak yorumluyor. Ancak Kutsal Kitabın daha yakından incelenmesi, İncil'deki Şabat uygulaması ile modern uygulamalar arasında önemli farklılıklar ortaya koymaktadır. Şabat, Yaradılış 2:2-3'te açıkça belirtildiği gibi, haftanın yedinci günü (Cumartesi) olup, birinci günü (Pazar) değildir: "Yedinci günde Tanrı yaptığı işi bitirdi; bu yüzden yedinci günde bütün işlerinden dinlendi. Sonra Tanrı yedinci günü kutsadı ve onu kutsal kıldı, çünkü o gün bütün yaratma işlerinden dinlenmişti." Çıkış 20:8-11'de şöyle deniyor: "Şabat gününü kutsal tutarak hatırlayın. Altı gün çalışıp bütün işlerinizi yapacaksınız, yedinci gün ise Tanrınızın Şabat günüdür... Çünkü Rab gökleri, yeri, denizi ve içindekilerin hepsini altı günde yarattı, yedinci günde ise dinlendi. Bu nedenle Rab Şabat gününü kutsadı ve onu kutsal kıldı." Dahası, Eski Ahit, Levililer 25:1-22'de sadece haftalık Şabat günlerini değil, aynı zamanda Şabat yıllarını (her yedinci yıl) ve Jübile yıllarını (her ellinci yıl) da tanımlar. Eski Ahit döneminde tipik bir Yahudi, elli yıllık bir süre içinde 5.000'den fazla Şabat günü gözlemlerdi; bu, modern bir "Şabat tutucusu"nun iddia edebileceği yaklaşık 2.600 günden çok daha fazladır.

İncil'deki Şabat kuralları katıydı. Tanrı'nın halkına evde kalmaları emredilmişti (Çıkış 16:29: "Unutmayın ki Rab size Şabat'ı vermiştir; bu yüzden altıncı günde size iki günlük ekmek verir. Yedinci günde herkes bulunduğu yerde kalsın; kimse dışarı çıkmasın."), spor için seyahat etmek, arkadaşları ziyaret etmek veya kilise ayinleri gibi resmi toplantılara katılmak yasaktı. Yemek pişirmek yasaktı; tüm yiyecekler önceden hazırlanmalıydı (Çıkış 16:23-29). Ateş yakmak da dahil olmak üzere her türlü iş yasaktı (Çıkış 35:3: "Şabat günü evlerinizde ateş yakmayın."). İhlal, ölüm de dahil olmak üzere ciddi sonuçlar doğuruyordu (Sayılar 15:32-36: "...Rab Musa'ya, 'Bu adam ölmelidir. Bütün topluluk onu kampın dışında taşlamalıdır;' diye emretti. Böylece topluluk onu kampın dışına götürdü ve Rabbin Musa'ya emrettiği gibi taşıyarak öldürdü.).

Günümüzde Şabat gününü gerçekten de emredildiği gibi kim gözlemliyor? Neredeyse hiç kimse, çünkü modern yorumlar bu emirleri sulandırıyor. Bu daha geniş soruları gündeme getiriyor: Hayvan kurbanları (Levililer 1-7) gibi Eski Ahit uygulamaları hâlâ bağlayıcı mı? Diğer kutsal günler (örneğin, Fısıh, Çardaklar Bayramı) ne olacak? Günümüzde bir rahiplik veya din adamı-laik sistemi var mı? Kilise "Tanrı'nın evi"ni mi inşa ediyor? Eski Ahit (Musa Kanunu veya Tevrat) ile Mesih'teki Yeni Ahit arasındaki ilişki nedir?

Grup halinde yapılan İncil tartışmaları veya kişisel tefekkür için uygun olan bu çalışma, ritüelci, geleneksel veya Hristiyan olmayan geçmişe sahip olanlar için değerlidir. Yeni Ahit Hristiyanlığının benzersizliğini vurgular ve özellikle İsa'nın takipçilerinin Tevrat'ın törensel ve medeni yasalarına uymaları gerektiği iddiası olmak üzere, Hristiyan dünyasındaki kafa karışıklığını ele alır.

Giriş bölümündeki önemli ayetler:

- Koloseliler 2:16: "Bu nedenle, yiyecek ve içecek konularında, bayramlarda, yeni ayda veya Sebt gününde kimse sizi yargılamasın." (Pavlus, Eski Ahit'teki uygulamalara dayalı yasalı yargılamalara karşı uyarıda bulunarak, Mesih'te özgürlüğü vurgular.)
- Yuhanna 4:24: "Tanrı ruhtur ve ona ibadet edenler ruh ve hakikatle ibadet etmelidirler." (İsa, gerçek ibadetin fiziksel mekanları ve ritüelleri aştığını, içsel dönüşüme odaklandığını öğretir.)

- Efesliler 1:1: "Tanrı'nın isteğiyle İsa Mesih'in elçisi olan Pavlus'tan, Efes'te bulunan ve İsa Mesih'e iman eden kutsallara yazıyorum. (Tüm imanlılar "azizler" veya kutsal kişilerdir; bu da kutsallığı demokratikleştirir.)
- 1 Timoteos 2:5: "Çünkü tek bir Tanrı vardır ve Tanrı ile insanlar arasında tek bir aracı vardır, o da insan olan Mesih İsa'dır. (Sadece Mesih aracılığıyla Tanrı'ya doğrudan erişim, insan araçlarını ortadan kaldırır.)
- Koloseliler 2:17: "Bunlar gelecek şeylerin gölgesidir, ama özü Mesih'e aittir. (Eski Ahit uygulamaları Mesih'i önceden haber veriyordu; bunlar gerçekleştiği için artık zorunlu değil.)

İki Antlaşma: Yeni Antlaşmanın Yerini Alan Niteliği

Kutsal Kitap, Eski Antlaşma (Musa aracılığıyla Sina'da verilen) ve Yeni Antlaşma (Mesih'in ölümü ve dirilişiyle başlatılan) arasında ayırım yapar. İbraniler 9:15-17: "Bu nedenle O [Mesih], yeni bir antlaşmanın aracısıdır; böylece çağrılanlar, vaat edilen ebedi mirası alsınlar; çünkü ilk antlaşma altında işlenen suçlardan onları kurtaran bir ölüm gerçekleşmiştir. Çünkü bir vasiyet söz konusu olduğunda, onu yapanın ölümü şarttır. Çünkü bir vasiyet ancak ölümden geçerli olur; onu yapan hayatta olduğu sürece yürürlükte değildir. (Mesih'in ölümü Yeni Antlaşmayı yürürlüğe koymuş, Eski Antlaşmayı geçersiz kılmıştır; Eski Antlaşma ebediyen kurtaramazdı, ancak Yeni Antlaşma Mesih'in kurbanı aracılığıyla kurtarır.)

Kanunun ahlaki özü—Tanrı'yı ve komşuyu sevmek—devam eder (Galatyalılar 5:14: "Çünkü bütün kanun tek bir sözde yerine getirilir: "Komşunu kendin gibi seveceksin."; Matta 22:37-40: "...Tanrı'nı bütün yüreğinle, bütün canınla ve bütün aklınla seveceksin. Bu en büyük ve ilk buyruktur. İkincisi de şöyledir: Komşunu kendin gibi seveceksin. Bütün kanun ve peygamberler bu iki buyruğa dayanır."), ancak özel buyruklar ve düzenlemeler çarımha yerine getirilmiş ve bir kenara bırakılmıştır. Koloseliler 2:13-14: "Siz, suçlarınız ve bedensel sünnetsizliğiniz yüzünden ölü olanlar, Tanrı sizi O'nunla birlikte diriltti; bütün suçlarımızı bağışladı, aleyhimizdeki borç kaydını ve yasal taleplerini ortadan kaldırdı. Bunu bir kenara bıraktı ve çarımha çiviledi. ("Borç kaydı", Kanun'un taleplerini ifade eder; Mesih bunları iptal ederek inananları törensel yükümlülüklerden kurtarmıştır.)

Hristiyanlar Eski Ahit'in kurallarına bağlı değildir (Elçilerin İşleri 15:10-11: "Şimdi, neden Tanrı'yı sınamaya çalışıyorsunuz? Atalarımızın ve bizim taşıyamadığımız bir boyunduruğu öğrencilerin boynuna koyuyorsunuz? Biz ise, onlar gibi, Rab İsa'nın lütfuyla kurtulacağımıza inanıyoruz."). Bu, İsa'nın takipçilerinin Tevrat'ı takip etmesi gerektiği iddialarına karşıdır. İsa, Yasayı yerine getirmiştir (Matta 5:17-18: "...Ben [Yasayı ve Peygamberleri] ortadan kaldırmak için değil, tamamlamak için geldim. Çünkü size doğrusunu söyleyeyim, gök ve yer yok oluncaya kadar, Yasanın bir harfi bile, bir noktası bile eksilmeyecek, her şey tamamlanuncaya kadar."), ve onun törensel rolünü sona erdirmiştir (Galatyalılar 3:23-25: "İman gelmeden önce, yasanın esiriydik... Ama iman gelince, artık bir koruyucunun altında değiliz.").

Çifte Standartlar: Yeni Antlaşmada Ortadan Kaldırıldı

Eski Ahit, kutsal ve kutsal olmayan arasında ayrımlar yaratarak tutarsız bir bağlılığı teşvik etti. Bazı günler kutsal, diğerleri örtük olarak kutsal değildir ve bu da "özel" günlerde daha fazla çabaya yol açar. Ancak Hristiyanlık, günlük bir müritlik yaşam tarzı gerektirir (Luka 9:23: "Ve herkese dedi ki: "Kim benim ardımdan gelmek isterse, kendini inkâr etsin, her gün haçını yüklenip beni izlesin."; Romalılar 12:1: "Bu nedenle, kardeşlerim, Tanrı'nın merhametiyle size yalvarıyorum: Bedenlerinizi Tanrı'ya kutsal ve makbul bir canlı kurban olarak sunun; bu sizin ruhsal ibadetinizdir."). Her zaman kutsaldır çünkü Mesih hayatın her yönünü kurtarır.

Çifte standartlar şu alanlarda kendini gösterir: a. Kutsal zaman b. Kutsal mekan c. Kutsal insanlar d. Kutsal şeyler

Yeni Antlaşma bu ayrımları dönüştürür (1 Petrus 1:15-16: "...Sizi çağırın kutsal olduğu gibi, siz de bütün davranışlarımızda kutsal olun; çünkü şöyle yazılmıştır: "Kutsal olacaksınız, çünkü ben kutsalıyım.").

Kutsal Zaman: Yasalcı Gözetimden Özgürlük

Hristiyanlar Şabat gününe uyma yükümlülüğünden kurtulmuşlardır (Çıkış 20:8-11; Koloseliler 2:16). Özel günler aracılığıyla kendini haklı çıkarmaya çalışmak köleliğe yol açar (Galatyalılar 4:8-11: "Eskiden, Tanrı'yı tanımadığınız zamanlarda, doğaları gereği tanrı olmayanlara köleydiniz... Dünyanın zayıf ve değersiz temel ilkelerine nasıl geri dönebilirsiniz...? Günleri, ayları, mevsimleri ve yılları gözlemliyorsunuz! Sizin için boşuna emek vermiş olabilirim diye korkuyorum."). (Pavlus, takvimsel uygulamalara geri dönmeyi putperest kölelikle eşdeğer tutar.)

İlk kilise Pazar günleri toplanırdı (Elçilerin İşleri 20:7: "Haftanın ilk günü, eklemek için bir araya geldiğimizde..."); Vahiy 1:10: "Rabbin gününde Ruh'taydım..."), Mesih'in dirilişini anmak için (Matta 28:1), ancak Pazar günü Şabat günü değildir.

Tevrat'a uymaya karşı çıkmak: İsa, Eski Antlaşma'yı yerine getirmek için bu antlaşma altında yaşadı (Galatyalılar 4:4-5: "Ama zamanın doluluğu gelince, Tanrı, yasa altında doğan, kadından doğan Oğlu'nu gönderdi; yasa altında olanları kurtarmak için."). Dirilişten sonra, lütuf üstün gelir (Romalılar 6:14: "Çünkü günah size hükmetmeyecektir; çünkü siz yasa altında değil, lütuf altundasınız."). Bir günü kutlamak, özgürce yapıldığı takdirde caizdir (Romalılar 14:5-6: "Bir kimse bir günü diğerinden üstün sayar, bir başkası ise bütün günleri eşit sayar... Günü kutlayan, onu Rabbe saygı göstermek için kutlar."), ancak zorla dayatmak günahdır (Galatyalılar 5:1: "Çünkü Mesih bizi özgür kıldı; bu nedenle sağlam durun ve kölelik boyunduruğuna tekrar boyun eğmeyin.").

Ders: Her zaman öğrenciliğe gayret edin.

Kutsal Mekân: Her Yerde İbadet

Tanrı "kutsal" mekanlarla sınırlandırılmaz (Elçiler 7:48-49: "Yüce Tanrı, peygamberin dediği gibi, insan eliyle yapılmış evlerde oturmaz; Gökler benim tahtım, yeryüzü de ayaklarımın altıdır..."); Yuhanna 4:24, yukarıda belirtildiği gibi). Eski Antlaşma, erişimi tapınak/mabet yoluyla kısıtlamıştı (İbraniler 9:1-8: "İlk antlaşmanın bile ibadet için kuralları ve yeryüzünde bir kutsal yeri vardı..."), ancak Mesih'in ölümü perdeyi yırttı (Matta 27:51: "...Ve işte, tapınağın perdesi yukarıdan aşağıya ikiye ayrıldı..."), bu da açık erişimi simgeliyor (Efesliler 2:18: "Çünkü O'nun aracılığıyla, tek bir Ruh'ta, Baba'ya erişimimiz var.").

İbadet bir yaşam biçimidir (Romalılar 12:1, yukarıda belirtildiği gibi). Kilise (insanlar) Tanrı'nın ailesidir (Efesliler 2:19: "Öyleyse artık yabancı ve gurbetçi değilsiniz, aksine kutsallarla birlikte yurttaş ve Tanrı'nın ailesinin üyelerisiniz."), ancak hiçbir bina doğası gereği kutsal değildir.

Tevrat'a Karşı Çıkmak: Tapınak bir gölgeydi (İbraniler 8:5: "...Onlar göksel şeylerin bir kopyasına ve gölgesine tapıyorlar..."). Mesih'in bedeni gerçek tapınaktır (Yuhanna 2:19-21: "...Bu tapınağı yıkın, ben onu üç günde yeniden kuracağım... O, kendi bedeninin tapınağından bahsediyordu.").

Ders: Her yerde Tanrı için mükemmel olun.

Kutsal İnsanlar: Mesih'te Eşitlik

Seçkin "azizler" yoktur; tüm inananlar azizdir (Efesliler 1:1, yukarıda belirtildiği gibi). İsa tek baş rahiptir (İbraniler 7:23-28: "...Önceki rahipler çok sayıdaydı, çünkü ölüm onların görevlerine devam etmelerini engelliyordu; fakat O, rahipliğini sonsuza dek sürdürür... Çünkü böyle kutsal, masum, lekesiz bir baş rahibe sahip olmamız gerçekten uygundu..."). Tüm inananlar, ruhsal kurbanlar sunan kraliyet rahipliğini oluştururlar (1 Petrus 2:9: "Ama siz seçilmiş bir soy, kraliyet rahipliği, kutsal bir milletsiniz...").

Tek aracı: Mesih (1 Timoteos 2:5, yukarıda belirtildiği gibi). Azizlere veya Meryem'e dua etmek buna aykırıdır (Romalılar 8:34: "...Ölen Mesih İsa'dır... Tanrı'nın sağında oturan ve bizim için şefaahat eden O'dur."). Din adamları ve cemaat arasında bir ayırım yoktur (Matta 23:8-9: "Ama siz "rabbi" diye çağrılmayacaksınız; çünkü sizin tek bir öğretmeniniz var ve hepimiz kardeşsiniz. Yeryüzünde

kimseye 'baba' demeyin; çünkü sizin tek bir Babanız var, o da göktedir."). Herkes eşit derecede adanmıştır, çeşitli yeteneklere sahiptir (Efesliler 4:11-12).

Tevrat'a Karşı Çıkmak: Levililer rahipliği sona erdi (İbraniler 7:11-12: "...Çünkü rahiplikte bir değişiklik olduğunda, yasada da mutlaka bir değişiklik olur."). Tevrat'a uymak, ortadan kaldırılmış ayrımları sürdürür.

Ders: Din adamları sistemi, Mesih'e yabancı olan çifte standartları besler (Galatyalılar 3:28: "Ne Yahudi ne de Yunanlı, ne köle ne de özgür, ne erkek ne de kadın vardır; çünkü hepiniz Mesih İsa'da birsiniz.").

Aman Tanrım! Çeşitli Kutsal Şeyler

Yeni Antlaşma ayrımları ortadan kaldırır:

- Kutsal yiyecekler (1 Timoteos 4:3-5: "...Evliliği yasaklayan ve Tanrı'nın şükranla kabul edilmesi için yarattığı yiyeceklerden uzak durmayı emredenler... Çünkü Tanrı'nın yarattığı her şey iyidir..."; İbraniler 13:9: "Çeşitli ve garip öğretilerle yoldan sapmayın; çünkü kalbin yiyeceklerle değil, lütf ile güçlendirilmesi iyidir..."; Markos 7:19: "...Böylece bütün yiyecekleri temiz ilan etti.").
- Kutsal sunaklar (İbraniler 7:27: "...O'nun, baş rahipler gibi her gün kurban sunmasına gerek yoktur... çünkü bunu bir kere yaptı ve kendini kurban etti."; İbraniler 13:10: "Bizim bir sunağımız var ki, çadırda hizmet edenlerin ondan yemeye hakkı yoktur.").
- Görseller/simgeler (Çıkış 20:4: "...Kendinize put yapmayacaksınız..."; 1 Yuhanna 5:21: "Küçük çocuklar, kendinizi putlardan uzak tutun.").
- Kutsal giysiler, kutsal su, buhurdanlıklar, madalyalar, kutsal emanetler, diller, formüller, haçlar: Bunlar Eski Ahit'teki kategorileri geçersiz bir şekilde ithal etmektedir (2 Korintliler 3:6: "...O bizi yeni bir antlaşmanın hizmetkârları olmaya yeterli kıldı; bu antlaşmanın harfiyen değil, Ruh'un hizmetkârları olmamızı sağladı. Çünkü harf öldürür, Ruh ise hayat verir.").

Tevrat'a Karşı Çıkmak: Romalılar 7:6: "Ama şimdi yasadan kurtulduk, bizi esir alan şeye karşı öldük; böylece yazılı kanunun eski yolunda değil, Ruh'un yeni yolunda hizmet ediyoruz." Yasa, Mesih'e götürdü (Galatyalılar 3:19-25).

Sonuç: Gölgelerden Aydınlığa

Koloseliler 2:17 (yukarıda belirtildiği gibi), Eski Ahit unsurlarının Mesih'i, yani gerçeği önceden haber verdiğini öğretir. Eski Ahit artık geçerliliğini yitirmiştir (İbraniler 8:13: "Yeni bir antlaşmadan söz ederek, ilkini geçersiz kılıyor. Eskiyen ve yaşlanan şey yok olmaya hazırdır."). Modern Hristiyanlığın büyük bir kısmı, ritüellere ve hiyerarşilere bağlı kalarak Eski Ahit Yahudiliğini yansıtır.

Tevrat iddialarına karşı: Efesliler 2:14-15: "Çünkü O, barışımızdır; bizi birleştiren ve emirler kanununu ortadan kaldırarak düşmanlığın bölücü duvarını kendi bedeninde yıkan O'dur..." İsa, insan geleneklerine karşı uyarıda bulundu (Markos 7:6-8: "...'Bu halk beni dudaklarıyla onurlandırıyor, ama kalpleri benden uzaktır; boş yere bana tapıyorlar, insan emirlerini doktrin olarak öğretiyorlar.'..."). Tevrat'a bağlılık, kişiyi Mesih'ten ayırma riskini taşır (Galatyalılar 5:4: "Yasayla aklanmak isteyen sizler, Mesih'ten ayrıldınız; lütuftan uzaklaşmışsınız.").

Gölgeleri bırakıp Mesih'in ışığına yönelin, gerçek özgürlüğün hüküm sürdüğü yere (Yuhanna 8:36: "Öyleyse Oğul sizi özgür kılar, gerçekten özgür olacaksınız.") doğru ilerleyin. Bu, ritüelsel ibadeti değil, Ruh'un önderliğinde yaşamayı güçlendirir.